Noot 1 (zie blz. 83)

Bijvoegsel

Schriftelijke antwoorden van de minister-president op vragen, gesteld in de eerste termijn van de algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota voor het jaar 2000

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA) m.b.t. slachtofferzorg

Antwoord

De heer Melkert vraagt naar de versterking van de opvang van verkeersslachtoffers. In 1996 hebben de departementen van Verkeer en Waterstaat en van Justitie hun financiële bijdrage van f 400 000 per jaar met drie jaar verlengd. In 1999 heeft het Ministerie van Verkeer en Waterstaat besloten om structureel f 400 000 bij te dragen voor deze opvang. Het Ministerie van Justitie zal zijn projectsubsidie van f 400 000 ook in 2000 ter beschikking stellen.

Vraag van het lid **De Hoop Scheffer** m.b.t. een jeugdcoördinator

Antwoord

De heer de Hoop Scheffer heeft aandacht gevraagd voor de wenselijkheid van jeugdcoördinatoren. De gemeenten hebben vanuit hun taak bij het integrale jeugdbeleid en het onderwijsbeleid een belangrijke regierol. Binnen dat beleid neemt de leerplichtambtenaar een belangrijke positie in. De leerplichtambtenaar houdt spijbelaars terdege in de gaten, en spreekt ouders en school op het spijbelen aan.
Kortgeleden hebt u het Plan van aanpak Voortijdig schoolverlaten gekregen. Daarin staat een reeks van maatregelen genoemd die het voortijdig schoolverlaten moet terugdringen. Onderdeel van het plan is het actieplan voor de leerplicht.
Dat actieplan moet leiden tot een verscherpt toezicht op de leerplicht. In het Algemeen Overleg met uw Kamer op 30 september a.s. zal hierover verder van gedachten kunnen worden gewisseld.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA) m.b.t. taallessen als middel van inburgering oudkomers

Antwoord

– In het Regeerakkoord is aangekondigd, dat er taal- en inburgeringprogramma's voor zgn. oudkomers zouden worden gestart, met name gericht op opvoeders en werklozen
– Beschikbare budget:
1999: 12,5 mln.
2000: 25,0 mln.
2001: 37,5 mln.
2002: 50,0 mln.
– Van belang is, dat vanafhet begin is benadrukt, dat – gezien de omvang van de doelgroep (schatting aantal oudkomers: minstens 100 000 mensen) – met de beschikbare middelen in eerste instantie de meest prioritaire groep bediend kan worden.
– Aanvankelijk had het kabinet ervoor gekozen gezien de beperking van de middelen deze eerst in te zetten waar de problematiek het grootst is; in de G25 met in 2002 een verbreding naar overige gemeenten. Van het totale budget wordt 3% op jaarbasis besteed aan een landelijke ondersteunings- en ontwikkelstructuur
– Een amendement van de leden Noorman-den Uijl en Rijpstra heeft er inmiddels toe geleid, dat 30% van het budget ten goede komt aan de 17 gemeenten buiten de G25 die meer dan 7% etnische minderheden onder hun inwoners tellen
– De G25 nemen voorstellen met betrekking tot inburgering oudkomers op in hun meerjarig ontwikkelingsprogramma's die nu in een afrondend stadium zijn
– De 17 overige gemeenten krijgen binnenkort een indicatie van het voor hen beschikbare budget op grond waarvan zij op zo kort mogelijke termijn aan de slag kunnen.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA) over een monument tegen slavernij

Antwoord

De afgelopen periode hebben de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid en de staatssecretaris van Cultuur intensief overleg gevoerd met het Landelijk Platform «Nationaal Monument Slavernijverleden». In 2000 zou een monument kunnen worden onthuld, mits deze krappe termijn een kwalitatief goed gedenkteken oplevert. De eerste stappen hiervoor zijn reeds gezet.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA) over een monument tegen slavernij

Antwoord

De afgelopen periode hebben de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid en de staatssecretaris van Cultuur intensief overleg gevoerd met het Landelijk Platform «Nationaal Monument Slavernijverleden». In 2000 zou een monument kunnen worden onthuld, mits deze krappe termijn een kwalitatief goed gedenkteken oplevert. De eerste stappen hiervoor zijn reeds gezet.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA)

Wat is de situatie waarin de al dan niet teruggekeerde vluchtelingen verkeren, vlak voor het invallen van de winter?

Antwoord

Sinds de ontplooiing van KFOR in Kosovo zijn ca 770 000 Kosovaarse vluchtelingen teruggekeerd naar Kosovo. De voorbereidingen van hulporganisaties in Kosovo voor de winter zijn in volle gang. Hoewel niet alle huizen gerepareerd kunnen worden, zal er voor alle teruggekeerde vluchtelingen winterbestendig onderdak zijn. Vluchtelingen, wier huizen geheel verwoest zijn, zullen worden ondergebracht bij gastfamilies en in collectieve centra. Er worden verder door hulporganisaties voedsel en zaden verspreid.
Ook met het herstel van openbare voorzieningen als energievoorziening, gezondheidszorg en scholen is een begin gemaakt, opdat vóór de winter in principe basisvoorzieningen op deze terreinen gerealiseerd zijn.

Ook voor de achterblijvende vluchtelingen in Macedonië (ca 20 000) en Albanië (ca 9 000) worden voorzieningen voor de winter getroffen. Het merendeel van deze vluchtelingen verblijft bij gastgezinnen. De andere zullen worden ondergebracht in verwarmde collectieve centra (sporthallen etc).

Vraag van het lid **De Graaf** (D66)

De problemen in Afrika zouden te groot zijn om aan de oplossing ervan nog iets te kunnen bijdragen. Toch zullen we dat moeten doen. Ik noem Congo: ... Het zou naar ons oordeel goed zijn als Europese landen gezamenlijk afspraken maken over een zekere verdeling van de aandacht. Ik wil het kabinet vragen hiertoe initiatieven te ontplooien.

Antwoord

Tijdens het Algemeen Overleg over Afrika op 16 september hebben de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Ontwikkelingssamenwerking toegezegd de instelling van een demobilisatiefonds voor Oost-Congo te bevorderen. Ook is een bijdrage toegezegd aan de Joint Military Commission (JMC) die moet toezien op het staakt-het-vuren en die de implementatie van het Vredesakkoord van Lusaka moet ondersteunen. De uitvoering loopt helaas vertraging op. Zodra het akkoord daadwerkelijk wordt uitgevoerd, zal de regering verdergaande hulp voor vredesopbouwende activiteiten overwegen. Voor 1999 heeft Nederland voor humanitaire hulpactiviteiten in Congo een budget beschikbaar van 7 miljoen gulden.

De verdeling van aandacht in EU-kader is niet eenvoudig in de praktijk te brengen. Elk land heeft zijn eigen agenda. Desalniettemin doet Nederland zijn uiterste best. Ten aanzien van de Grote Meren wordt informeel overleg gevoerd met het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Met Duitsland wordt gesproken over het EU-beleid ten aanzien van Afrika. Ook met Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland vindt afstemming plaats.

Vraag van de leden **Van Dijke** (RPF) en **Schutte** (GPV)

Is de MP bereid bij de Indonesische overheid aan te dringen op het toelaten van internationale waarnemers op de Molukken. Stelt de regering alles in het werk om de Indonesische autoriteiten te wijzen op hun verantwoordelijkheid voor rust, orde en recht aldaar. Wil MP verslag doen van zijn gesprek met de Molukse gemeenschap. Hoe is daarop gereageerd en wat zijn de vervolgstappen.

Antwoord

De verantwoordelijkheid voor herstel van vrede en veiligheid op de Molukken rust bij de Indonesische regering. Nederland zal haar op deze verantwoordelijkheid blijven aanspreken.
Een Nederlands verzoek tot het toelaten van internationale waarnemers tot de Molukken is niet aan de orde. De regering in Jakarta zal moeten inzien dat verdere escalatie van de situatie op de Molukken een direct effect heeft op de geloofwaardigheid van Indonesië als geheel.

Op 1 september jl. heeft een gesprek plaatsgehad met een groot aantal vertegenwoordigers van de Molukse gemeenschap in Nederland. Dit gesprek vond plaats op initiatief van het kabinet om met hen te spreken en naar hen te luisteren over de begrijpelijke en terecht diepe bezorgdheid over de ontwikkelingen die op de Molukken plaatsvinden. Het kabinet heeft aangegeven welke stappen en activiteiten door Nederland worden ondernomen, zowel bilateraal als in internationaal kader. Ook is er gesproken over hoe op het humanitaire vlak in samenwerking met de organisaties vanuit Nederland hulp kan worden geboden, waar dat nodig is. Nederland heeft voor noodhulp en wederopbouw financiële ruimte beschikbaar gesteld. Dit gesprek werd als positief ervaren. Door de minister voor GSI worden regelmatig contacten onderhouden met organisaties en personen uit Molukse kring.

Vraag van het lid **Schutte** (GPV)

Is de Nederlandse regering bereid uit te spreken dat de volkenrechtelijke zelfstandigheid van Oost-Timor nog slechts een kwestie van tijd is dat het derhalve ondenkbaar en onaanvaardbaar moet worden geacht dat het volkscongres in Jakarta dit nog tegenhoudt?

Antwoord

Nederland erkent en verwelkomt de uitslag van de volksraadpleging op Oost-Timor, waarin de bevolking zich voor onafhankelijkheid heeft uitgesproken. Met de EU-partners heeft Nederland verklaard dat de onafhankelijkheid zich nu zonder vertraging dient te materialiseren, conform de daarover gemaakte afspraken tussen Portugal en Indonesië onder auspiciën van de Secretaris-Generaal van de VN.

Volgens deze afspraken, vastgelegd in het tripartiete akkoord van 5 mei jl., zal de Indonesische regering bij een keuze voor onafhankelijkheid de constitutionele stappen nemen om het staatsverband tussen Indonesië en Oost-Timor te beëindigen. Hiervoor is een besluit nodig van het Indonesische Volkscongres, dat begin november bijeenkomt. In EU-verband is afgesproken dat Oost-Timor zal worden erkend zodra dit proces naar onafhankelijkheid is afgesloten.

De Europese Unie heeft de uitslag van de volksraadpleging verwelkomd en tevens verklaard dat het volledig nakomen door Indonesië van de op 5 mei met Portugal gesloten overeenkomst van het grootste belang is. De Unie is vastbesloten erop toe te zien dat het Oost-Timorese volk de onafhankelijkheid zal verkrijgen die het heeft verkozen.

Vraag van het lid **Van Dijke** (RPF)

Wat gebeurt er feitelijk aan schuldreductie van arme landen?

Antwoord

Nederland heeft door de jaren heen zeer fors bijgedragen aan schuldverlichting. Tussen 1990 en 1997 heeft Nederland voor ruim 1,4 miljard gulden aan bilaterale schulden kwijtgescholden aan arme landen voor wie de schuldenlast een groot probleem is. In multilateraal kader levert Nederland een van de grootste bijdragen aan schuldverlichting. Het budget voor macrosteun en schuldverlichting stijgt. De G-7 landen hebben in juni opnieuw forse bedragen beloofd, maar verzuimen tot dusver hun beloften na te komen. De ministers Herfkens en Zalm zullen volgende week in Washington tijdens vergaderingen van het IMF en de

Wereldbank wederom de G-7 landen wijzen op de plicht hun beloften na te komen.

Vraag van het lid **Dijkstal**

Waarom wordt de A4 niet aangelegd nu publiek-private samenwerking voor het grijpen ligt?

Antwoord

De Kamer heeft aangegeven de discussie over nut en noodzaak van deze weg te willen voeren in het kader van de Startnota ter voorbereiding van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.
Mede naar aanleiding van mogelijkheden voor private financiering van de weg, die in de rapportage van de Hollandse Werkgevers Vereniging naar voren zijn gebracht, wordt thans een marktconsultatie voorbereid.

Vraag van het lid **Dijkstal**

Wat is de stand van zaken van het Schipholdossier?

Antwoord

Momenteel zijn voor de periode vanaf 2003 vier projecten in uitvoering:
1. het ontwerpen van een nieuw stelsel van milieu- en veiligheidsnormen
2. het scheppen van een bestuurlijk-juridisch kader waardoor het vijfbanenstelsel op Schiphol vanaf 2003 optimaal kan worden benut
3. het bestuderen van opties voor de lange termijn: een beperkte doorgroei op Schiphol, een verdergaande groei met een ingrijpende reconstructie van de luchthaven en een eiland in de Noordzee
4. het creëren van nieuwe verhoudingen tussen de rijksoverheid en de luchtvaartsector (de zgn. ontvlechting).
Zoals het er nu naar uitziet zal het kabinet rond de jaarwisseling verdere besluiten kunnen nemen, die daarna aan de Kamer zullen worden voorgelegd. Dit betreft de volgende onderwerpen: een blauwdruk voor de ontvlechting, het Eerste Moment van Afweging voor de Lange Termijn, waarin wordt besloten voor welke van de resterende opties de procedure wordt voortgezet, en een voorstel voor een nieuw stelsel van milieu- en veiligheidsnormen.

Vraag van het lid **De Graaf**

Als creatief wordt gedacht aan een nieuw Schiphol op zee, waarom dan ook niet denken aan een windmolenpark in zee? Waarom staan er geen zonnepanelen op overheidsgebouwen, welke mogelijkheden worden benut om het gebruik van zonne-energie te bevorderen? Moet het Kabinet niet komen met een gericht plan van aanpak.

Antwoord

In 1997 is het Actieprogramma Duurzame energie in opmars gepubliceerd. Dit programma kon de instemming van de Tweede Kamer verwerven.
Daarnaast is in 1998 in het Regeerakkoord extra budget vrijgemaakt voor Duurzame Energie.
In juli 1999 is de voortgangsrapportage Duurzame energie in uitvoering aan de Tweede Kamer gezonden.
Veel van de hierin genoemde acties zijn inmiddels uitgevoerd. Ook zijn nieuwe actiepunten geïdentificeerd. Een windmolenpark in zee is één van die actiepunten. Op dit moment loopt de PKB-procedure om tot locatie-keuze te komen voor een demonstratiepark op zo'n 8 km buiten de kust. Bij de besluitvorming over grotere windturbineparken verder op de Noordzee wordt de samenhang met de Kustvisie nauwlettend bewaakt.
Voor zonne-panelen heeft Nederland relatief een groot stimuleringsprogramma, waarrbij zowel geld en aandacht gestoken wordt in onderzoek & ontwikkeling, als in demonstratieprojecten. Dit zal ten goede komen aan de schaalvergroting van de productie.

Vraag van het lid **Van Dijke**

De RPF pleit voor snelle invoering van het betalen per kilometer, zonder te wachten op allerlei onzekere en privacy-gevoelige technische hoogstandjes.

Antwoord

Het kabinet is het eens met de RPF dat toegewerkt moet worden naar een verdere variabilisatie van autokosten en dat in dat kader de kilometerheffing een rol kan spelen. In het kader van de voorbereidingen voor het NVVP is in opdracht van V&W onderzoek gedaan naar de technische mogelijkheden van een snelle invoering van de kilometerheffing. De conclusie van dit onderzoek is dat dit in een tijdsspanne van vierjaar mogelijk moet zijn, gerekend vanaf de start van het project, indien wordt gekozen voor de meest eenvoudige technische specificaties (incl. fraudegevoeligheid).

Vraag van het lid **Van Dijke**

RPF pleit voor meer ondersteuning van het Kabinet voor de autoloze zondag. Wat mag er van het Kabinet verwacht worden?

Antwoord

De autoloze zondag, zoals die laatst in zo'n vijftig gemeenten is georganiseerd, is eigen initiatief geweest (mede op uitnodiging van Milieudefensie). Gemeenten zijn daartoe bevoegd voor zover het lokale wegen betreft. Dergelijke initiatieven zijn sympathiek, in het licht van het streven van het kabinet naar selectieve automobiliteit en naar energiebesparing. Voor het antwoord op de vraag wat er van het kabinet verwacht mag worden wordt verwezen naar de beantwoording van de kamervragen van de leden Reitsma en Van der Steenhoven terzake.

Vraag van het lid **De Graaf**

Verzoek om de bezuiniging op geluidswallen ongedaan te maken.

Antwoord

De bijdrage die door VROM wordt geleverd aan de door het kabinet afgesproken bezuinigingen is in belangrijke mate gerealiseerd op het onderdeel geluid. Dit is het resultaat van de afweging, dat van de vier grotere budgetten bij VROM een bezuiniging op de Huursubsidie en het nieuwe ISV niet gewenst is. De keuze voor geluid (verkeerslawaai), naast bodemsanering, is mede ingegeven door het feit dat schermen veelal landschappelijk een storend element zijn. Gezocht moet worden naar creatieve oplossingen om dit geluidsprobleem op te lossen. Het overleg daarover is binnen het kabinet nog niet volledig afgerond.

Op grond van de vigerende regelgeving is het huidige geluids-

budget beschikbaar voor reeds in 1986 bestaande saneringssituaties. Voor het treffen van voorzieningen voor nieuwe na 1986 ontstane geluidhindersituaties is VROM niet aanspreekbaar; terzake geldt de regel dat degene die de hindersituatie gaat veroorzaken vooraf afdoende hindervoorkomende maatregelen moet treffen en ook voor de financiering daarvan zelfverantwoordelijk zijn.

Vraag van het lid **Rosemöller** (GL)

Hoe kan een geliberaliseerde energiemarkt nu samengaan met besparingsbeleid?

Antwoord

Het energiebesparingsbeleid voorziet in een forse stimulering van de vraagzijde in een geliberaliseerde markt.
De instrumenten die de overheid inzet richten zich op de vraagzijde van de markt.
Bijvoorbeeld de Regulerende Energie Belasting (REB), Energie Investerings Aftrek (EIA), de Energie Investeringsaftrek Non Profit (EINP), de willekeurige Afschrijving Milieu investeringen (VAMIL) en de Energiepremies.

Daarnaast worden afspraken gemaakt met energiegebruikers. Bijvoorbeeld door meerjaren afspraken (MJA's) en het benchmarkconvenant. Waar een louter vraaggerichte aanpak niet werkt, bijvoorbeeld bij onderzoek en ontwikkeling, wordt energiebesparing met specifieke instrumenten gestimuleerd.

Vraag van de leden **Melkert** (PvdA) en **Rosenmöller** (GL)

De heer Melkert vroeg in het bijzonder naar de effecten van de grondprijsstijging op de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur. De heer Rosenmöller stelde dat de EHS stagneert. De Groenlinks-fractie pleit in haar tegenbegroting voor een substantiële verhoging van het natuurbudget.

Antwoord

Dankzij de intensivering van f 220 mln uit het Regeerakkoord ten behoeve van de grondaankopen voor natuur, is er op dit moment nog geen sprake van een achterstand bij de realisatie van de EHS, maar deze dreigt wel te ontstaan.
De «Natuurbalans 1999» (RIVM) bevestigde vorige week dit beeld.

De aanhoudende grondprijsstijgingen veroorzaken spanning binnen het aankoopbudget.
In het regeerakkoord zijn ook voor de volgende kabinetsperioden extra gelden gereserveerd.
De budgetten zijn toen aangepast aan het prijspeil van 1996. Het is thans nog te vroeg om tot aanpassing aan een nog recenter prijspeil over te gaan, en geen rekening te houden met de uitkomsten van het IBO-onderzoek terzake.

De leden **Van Dijke** (RPF) en **Van der Vlies** (SGP) hebben geopperd dat de plannen voor de integrale aanpak van de mestproblematiek de rekening te eenzijdig bij de veehouderij leggen.
Over de vormgeving en modaliteiten van deze aanpak zal de Kamer op 7 oktober a.s. spreken met de betrokken ministers van LNV en VROM.
Het kabinet is zich ten zeerste bewust van de ingrijpende gevolgen van de aangekondigde maatregelen voor veel boerenbedrijven.
Daarom is voorzien in een omvangrijk pakket van flankerende, sociale maatregelen.
Naast de reeds beschikbare middelen voor herstructurering van de veehouderij, heeft het Kabinet een nadere prioritering aangebracht binnen het budget voor de Reconstructie van de zandgebieden.
In aanvulling daarop zal het Kabinet extra middelen aan de LNV begroting toe te voegen.
Dit extra bedrag zou, over 5 jaar gecumuleerd circa f 500 miljoen kunnen bedragen.
In totaal is daarmee binnen de begrotingen van LNV en VROM f 1,1 miljard beschikbaar in de komende drie jaar. Bij Voorjaarsnota 2000 zal de budgettaire verwerking en inpassing nader worden besloten.
Er is dus in ruime mate budget aanwezig om de sociale gevolgen te begeleiden.
Het pakket van flankerend beleid zal verder worden uitgewerkt in nauwe samenwerking tussen de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Economische Zaken en Financiën.
En er zal over dit pakket overleg zijn met de landbouworganisaties.

Vraag van het lid **Van der Vlies** (SGP) m.b.t. mestbeleid

De SGP-fractie pleit voor enige jaren méér tijd voor de verwerkelijking van de mestplannen en pleit tevens voor meer geld.

Antwoord

De Ministers van VROM en LNV komen op korte termijn met de Kamer over het mestbeleid te spreken. Er zal dan dus gelegenheid zijn uitvoerig bij alle aspecten van de mestplannen stil te staan. Thans pleegt het Kabinet reeds uitvoerig overleg met het landbouwbedrijfsleven.

Vraag van het lid **Van der Vlies** (SGP)

Wat zien de Ministers van VROM en van LNV nog aan mogelijkheden om in overleg met Brussel te bewerkstelligen met betrekking tot de EU-nitraat-richtlijn?

Antwoord

Het kabinet zal zich in Brussel ten uiterste inspannen om het Nederlandse beleid te doen accepteren. Daarbij gaat het met name om de aanvoernorm op grasland te verhogen van 170 kg stikstof naar 250 kg. NL heeft daartoe een sterke onderbouwing omdat de landbouw in ons land een veel hogere productiviteit dan andere EU-lidstaten kent waardoor aangewende meststoffen ook beter benut worden.

Vragen van de leden **De Graaf** (D66) en **Rosenmöller** (GL) m.b.t. de biologische landbouw

Antwoord

Binnen de Nederlandse land- en tuinbouw neemt de biologische landbouw een steeds belangrijker plaats in.
De regering juicht dit toe en wil ontwikkelingen op dit terrein ook actief stimuleren.

Begin volgend jaar zal daartoe een nieuw Plan van Aanpak voor de Biologische landbouw worden uitgebracht.

Al op korte termijn zal de Kamer van de Minister van LNV een gewijzigde Regeling stimulering biologische productiemethode ontvangen.
Voor deze regeling, bedoeld voor boeren die omschakelen naar biologische landbouw, is in het komende begrotingsjaar ruim 7 miljoen extra beschikbaar.
Bij de komende voorjaarsnota zal op basis van het Plan van Aanpak worden bezien of dit bedrag nog moet worden verhoogd.

Voor de bepleite fiscale faciliteit voor biologische boeren kan worden gewezen op de in voorbereiding zijnde Duurzame Ondernemersaftrek, waarvan vooral de biologische boeren en tuinders voordeel zullen ondervinden.

Vraag van het lid **Van Dijke** (RPF)

Invoering 1% BTW-tarief voor biologische en diervriendelijke producten.

Antwoord

Volgens de Europese regels moeten lidstaten een algemeen BTW-tarief hanteren van ten minste 15%.
Daarnaast kunnen de lidstaten voor bepaalde goederen en diensten een of twee verlaagde BTW-tarieven hanteren. Het verlaagde tarief mag echter niet lager zijn dan 5%.
Door Nederland worden tarieven van 17,5 en 6% gehanteerd. Een verlaging van het tarief tot één procent is niet toegestaan. Voor veel van de door de heer Van Dijke genoemde biologische en diervriendelijke producten geldt in Nederland overigens het verlaagde tarief van 6%.

Vraag van het lid **Marijnissen** (SP)

Voorgesteld wordt een verhoging van de eco-tax voor grootverbruikers.

Antwoord

Door hogere energieheffing op grootverbruikers zou de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven worden geschaad ten opzichte van andere lidstaten die lagere of geen energiebelasting heffen. Een verhoging van de energiebelasting op grootverbruikers komt pas aan de orde als er afspraken op Europees niveau zijn gemaakt.
De stelling van de SP dat de Nederlandse grootverbruikers gas en elektriciteit er met bakken door zouden jagen, miskent overigens de vrijwillige inspanningen die deze verbruikers zich getroosten om energie te besparen. Op basis van Meer Jaren Afspraken en het Benchmark Protocol worden hiertoe kostbare investeringen gedaan. Uitvoering van het SP voorstel zou deze afspraken in gevaar brengen.

Vraag van de leden **Rosenmöller** (GL) en **Marijnissen** (SP)

De prestaties van allochtone leerlingen blijven achter; er is een groeiende tweedeling tussen zwarte en witte, arme en rijke scholen.

Vraag van het lid **Marijnissen** (SP)

Hoe denkt het kabinet de segregatie in het onderwijs te stoppen? Witte scholen worden witter en de zwarten zwarter. Dat is onverantwoord, want het zet met name de allochtone kinderen op een achterstand die zo groot is dat ze deze in hun latere leven niet meer kunnen inhalen.

Antwoord

Zoals in de kabinetsreactie op het RMO-advies «Integratie in perspectief» is aangegeven, richt het beleid zich op het bevorderen van de kwaliteit van scholen in het algemeen en het effectief bestrijden van onderwijsachterstanden specifiek. Er zijn goed presterende «witte» en «zwarte» scholen en er zijn helaas ook minder goed presterende «witte» en «zwarte» scholen. Goed presterende «zwarte» scholen tonen aan dat een concentratie van allochtone leerlingen niet automatisch betekent dat de kwaliteit van het onderwijs minder is.
Wel is echter gebleken dat op een aantal scholen met een hoog percentage allochtone leerlingen de kwaliteit ernstig achterblijft. Het kabinet vindt dat dermate zorgwekkend, dat langs de lijnen die uiteen zijn gezet in de nota «Variëteit en waarborg», actie zal worden ondernomen om deze scholen in staat te stellen de benodigde kwaliteitsslag te maken. Het kabinet is voornemens de Tweede Kamer daarover begin volgend jaar een actieplan te zenden.

Vraag van het lid **Marijnissen** (SP)

Net als in de zorg zie je door het gebrekkige reguliere aanbod er initiatieven komen die tweedeling in de hand werken: sponsoring voor scholen, ouders die een extra leerkracht gaan betalen; in het algemeen ouderbijdragen die maken dat de ene school meer kan bieden dan de andere. Hoe denkt het kabinet deze tweedeling te stoppen?

Antwoord

Het kabinet deelt niet de vooronderstelling dat er in het onderwijs sprake zou zijn van een gebrekkig regulier aanbod. De overheid ziet het als haar taak om er voor te zorgen dat elke school over voldoende financiële middelen beschikt om de verantwoordelijkheid voor kwalitatief voldoende onderwijs voor alle leerlingen waar te maken. Daartoe heeft zij juist voor leerlingen die in sociaal-economisch opzicht in een kwetsbare positie verkeren, speciale beleidsmaatregelen genomen als b.v. het GOA (Gemeentelijk onderwijs achterstanden)beleid, de gewichtenregeling en het beleid ten aanzien van de grote steden.

Over sponsoring zijn afspraken tussen het Rijk en de onderwijsorganisaties gemaakt, o.m. over de positie van de Medezeggenschapsraad hierbij.
Voor de ouderbijdrage is bij wet geregeld dat deze altijd vrijwillig is, alsmede een eveneens sterke positie van de Medezeggenschapsraad. Onder deze voorwaarden kunnen er wel verschillen tussen scholen ontstaan, maar geen tweedeling als door de vragensteller is bedoeld.

Vraag van het lid **Rosenmöller** (GL)

GroenLinks stelt voor meer onderwijsassistenten in het onderwijs in te zetten om de werkdruk van de leerkrachten te verlichten. Tevens bepleit GroenLinks, gesteund door D66, een regeling waarbij instellingen een budget krijgen door de studieschuld van nieuwe werknemers (deels) af te lossen.

Antwoord

Basisscholen kennen sinds 1996 de functie van onderwijsassistent als ondersteuner voor de leraar.

Daarvoor is toen aan de scholen 100 miljoen toegekend.
Scholen kiezen er zelf voor of ze al dan niet onderwijsassistenten aanstellen.
In het kader van klassenverkleining/ kwaliteitsverbetering onderbouw is nadrukkelijk aandacht voor inzet van onderwijsassistenten.
Sinds 1-8-1998 bestaat er een 3-jarige opleiding voor onderwijsassistenten.
Er is een geleidelijke toename van het aantal onderwijsassistenten in basisonderwijs.

Overigens is het aantal studenten met een studieschuld tamelijk klein (ca 15%), zodat het vooruitzicht van aflossing van studieschuld niet veel extra potentiële leraren zal aantrekken.
Het voorstel van GroenLinks om een regeling te treffen waarbij instellingen een budget krijgen om de studieschuld van werknemers af te lossen zou een onderdeel kunnen zijn van een maatregel die getroffen zou kunnen worden als mocht blijken dat scholen in achterstandsituaties t.o.v. andere scholen ernstige problemen krijgen met de vacaturevervulling.
In dat geval zou moeten worden bekeken of aan die scholen een extra budget kan worden toegekend waarmee zij personeel kunnen vasthouden of aantrekken.
De bewindslieden van onderwijs zullen dit najaar rapporteren over de stand van zaken bij deze scholen en ingaan op de beleidsconclusies die zij daaraan verbinden.

Vraag van het lid **Rosenmöller** (GL)

Kostenbesparing heeft geleid tot schaalvergroting in het onderwijs. Scholen werden leerfabrieken en leerlingen nummers. GroenLinks pleit voor een proces van schaalverkleining, waarin de band tussen de leerling en de school wat voorstelt. De ervaring leert dat zo schoolprestaties verbeteren.

Antwoord

Het aantal fusies is de laatste jaren duidelijk teruggelopen. Fusies worden financieel niet gestimuleerd. Overigens leert de ervaring dat veel grotere scholen over vier of meer gebouwen/locaties beschikken zodat het onderwijs in kleinere eenheden wordt georganiseerd. Ook als er sprake is van één gebouw kan daarbinnen het onderwijs in kleine eenheden worden georganiseerd. Voorbeelden van «good practice» op dit terrein zijn in een voorlichtingsboekje bijeengebracht en aan de scholen en Tweede Kamer toegestuurd.
Uit onderzoeken blijkt dat de schoolprestaties van leerlingen op categorale (en dus kleinere) scholen niet beter zijn dan die op bredere (en dus grotere) scholen.
Samenvattend: het huidige beleid is niet gericht op schaalvergroting, maar ook niet op het op grote schaal weer opsplitsen van de huidige brede scholen tot smalle scholengemeenschappen of categorale scholen.
Grotere verbanden geven ook mogelijkheid voor kleinschalige scholen onder die paraplu.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA)

Ik wil dan ook het pleidooi van mijn fractiegenote Sharon Dijksma herhalen om het uitgeverskartel van schoolboeken een minder vrije hand te geven.

Antwoord

Schoolboeken vallen net als gewone boeken onder een ontheffing die de minister van Economische Zaken krachtens de oude Wet economische mededinging heeft verleend voor een collectieve verticale prijsbinding voor boeken en die pas in 2005 afloopt. In de ontheffing is vastgelegd dat in het jaar 2000 een evaluatie van de vaste boekenprijs zal plaatsvinden. De gemaakte opmerking zal worden meegenomen in de evaluatie van de ontheffing.

Vraag van het lid **Dijkstal** (VVD)

De VVD wil weten wat de maatregelen zijn geweest en de concrete resultaten om het lerarentekort tegen te gaan.
Dit n.a.v. de vraag van de VVD tijdens de APB van vorig jaar om het lerarentekort in het najaarsoverleg aan de orde te stellen.

Antwoord

De minister en de staatssecretaris van Onderwijs hebben in het voorjaar de nota «Maatwerk voor Morgen» aan de Tweede Kamer gezonden. In deze nota zijn maatregelen voor de korte en de lange termijn opgenomen om het lerarentekort tegen te gaan.
Op 31 mei 1999 is deze nota met de vaste Kamercommissie besproken.
Binnenkort zal een voortgangsrapportage de Tweede Kamer bereiken.

Uitgangspunten in het beleid om het lerarentekort tegen te gaan zijn:
– de scholen moeten worden ondersteund en gestimuleerd om op schoolniveau maatwerkoplossingen te vinden;
– de onderwijsarbeidsmarkt moet meer verbindingen krijgen met andere delen van de arbeidsmarkt, door b.v. zij-instroom en assessment;
– modernisering van arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden;
– impulsen voor de lerarenopleidingen.

Vraag van het lid **De Graaf** (D66)

Vergroting autonomie en vermindering van regels is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van het hoger onderwijs.
D66 wil ruimte voor kleine en grote instellingen, voor specialisatie en voor samenwerking van verwante opleidingen van verschillend niveau.
De academische kwaliteit moet gewaarborgd blijven, ook zonder het isolement van de zuivere academie.
Dat vraagt om een goede kwaliteitsbewaking, met een onafhankelijk element. D66 wil graag van het kabinet horen dat het hier haast mee maakt.

Antwoord

Het stelsel van kwaliteitszorg bestaat uit twee elementen. Onder beheer van de (gezamenlijke) instellingen vinden visitaties van opleidingen plaats. In het onafhankelijke element wordt voorzien doordat de visitaties uitgevoerd worden door onafhankelijke deskundigen. Daarnaast houdt de inspectie toezicht op de wijze waarop de instellingen vorm geven aan de visitaties en omgaan met de uitkomsten van de visitaties. In het HOOP 2000 (hoger onderwijs- en onderzoekplan) wordt verder overleg aangekondigd over het beter toesnijden van de kwaliteitszorg op de toenemende profilering van instellingen en opleidingen. Ook zal naar aanleiding van het HOOP de discussie worden gevoerd over een verdere vergroting van de onafhan-

kelijkheid van het stelsel van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs.

Vraag van het lid **Rosenmöller** (GL)

Er is onrustbarend veel schooluitval vooral in het lager- en middelbaar beroepsonderwijs.

Antwoord

Gewezen wordt op het Plan van Aanpak Voortijdig Schoolverlaters dat de bewindslieden van OCenW in juni van dit jaar hebben uitgebracht. In dat Plan staat aangegeven langs welke lijnen het kabinet dit probleem aan wil pakken. Hiervoor is 61 miljoen beschikbaar gesteld.
Een belangrijk element in dit Plan is de integratie van deze voornemens met het grotestedenbeleid.
In een gezamenlijke regeling van de ministers van BZK, OCenW en voor GSI zijn de grondslagen gelegd voor een geïntegreerde aanpak van de problematiek van de risicojongeren binnen de grote steden.
Op 30 september 1999 zal over dit plan van aanpak een algemeen overleg met de VKC Onderwijs plaatsvinden.
Daarnaast heeft het kabinet besloten het probleem van het voortijdig schoolverlaten nader te bezien in MDW-verband. Dit project is deze maand van start gegaan. De rapportage wordt verwacht in het voorjaar van 2000. De kernvraag is te kijken welke instrumenten kunnen worden ontwikkeld, gericht op het individu zelf, waardoor de voortijdig schoolverlater op school blijft dan wel alsnog een startkwalificatie behaalt.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA)

Het Rijksmuseum moet de mogelijkheid worden geboden een vooraanstaand museum van internationale allure te blijven.

Antwoord

De heer Melkert lanceert in zijn betoog de gedachte van een investering in ons cultuuraanbod door het Rijksmuseum de mogelijkheid te bieden een vooraanstaand museum van internationale allure te blijven.
Dit is een interessante gedachte, mede in verband met de wens een vergroting van de zichtbaarheid van het museaal vermogen te realiseren. Het idee zal de nodige aandacht krijgen.

Vraag van het lid **De Hoop Scheffer** (CDA)

Wordt het geen tijd om, bijvoorbeeld op Europees niveau eens met Internet providers een gesprek aan te gaan over hun verantwoordelijkheid rond onderwerpen als extreem geweld, sadisme, kinderporno etc.? De g.a. De Hoop Scheffer is van mening dat verboden alleen al technisch geen zin hebben maar zou wel willen pleiten voor het leggen van contact op dit punt om genoemde verantwoordelijkheid in beeld te brengen.

Antwoord

Het kabinet onderschrijft dat een adequate aanpak van ernstige uitingen op internet, zoals extreem geweld of kinderporno, uitermate belangrijk is. Zo'n aanpak moet echter allereerst via het normale strafrecht plaatsvinden. Het kabinet deelt niet de mening dat verboden geen zin hebben. Uitgangspunt is dat de verboden die «off line» – dus in de fysieke wereld – gelden, ook «on line» toepasbaar worden. Om dat voor elkaar te krijgen worden op internationaal niveau maatregelen voorbereid die een effectieve samenwerking tussen opsporingsautoriteiten mogelijk maken.
Daarnaast hebben internetproviders natuurlijk ook hun verantwoordelijkheid. In Nederland krijgt die verantwoordelijkheid gestalte via een aantal goed functionerende meldpunten, die door de providers zelf zijn opgezet. Zo'n aanpak – met een aanvullende rol voor de providers – wordt ook door de Europese Commissie voorzien. Het kabinet hecht daar groot belang aan. Overigens vindt in Nederland veelvuldig en goed overleg met de providers plaats.

Vraag van het lid **De Graaf** (D66)

De g.a. De Graaf dringt erop aan de «digitale handtekening» zo spoedig mogelijk te introduceren. Niet alleen vanwege de «e-conmerce» de elektronische handel, maar ook omdat dit de administratieve lastendruk enorm vermindert en de klantvriendelijkheid van de overheid vergroot. Het moet een zegen zijn voor elke burger en elk bedrijf in de toekomst af te zijn van veel papieren rompslomp.

Antwoord

Nu het gebruik van internet om informatie te verzamelen en te verspreiden voor velen gemeengoed begint te worden, is het inderdaad zaak om plannen te ontwerpen waardoor we ons niet beperken tot communiceren over internet maar ook transacties met rechtsgevolgen kunnen uitvoeren, zoals het indienen van elektronische formulieren voor huursubsidie of studiefinanciering. Een speciale interdepartementale task force werkt aan de infrastructuur die nodig is voor een digitale handtekening. Tegelijkertijd loopt een aantal experimenten waarbij deze digitale handtekening op een chipcard wordt uitgeprobeerd: de zogeheten elektronische identiteitskaart. Over enkele jaren, zo mogelijk nog in deze kabinetsperiode, kan de burger hiervan op landelijke schaal gebruik maken. Daarbij houdt het kabinet goed voor ogen dat het gebruik van internet aanvullend is ten opzichte van de gewone manier om met pen en papier zaken te doen; die mogelijkheid blijft dus gewoon bestaan.

De digitale handtekening is ook een belangrijke randvoorwaarde voor het betrouwbaar elektronisch communiceren van het bedrijfsleven met de overheid en daarmee voor het verminderen van de administratieve lastendruk. Het belang hiervan wordt door het kabinet nadrukkelijk onderschreven. In mei jongstleden heeft de speciale commissie die de administratieve lasten moest onderzoeken, een belangwekkend tussenrapport uitgebracht over deze problematiek, waarin zij met name een structurele aanpak bepleit om de aanwas aan administratieve lasten een halt toe te roepen. Het kabinet legt momenteel de laatste hand aan een reactie op het tussenrapport. Die kunt u dus binnenkort verwachten. U zult dan ook zien dat het kabinet serieus werk wil maken van die structurele aanpak, waarvan de inzet van ICT zeker onderdeel zal uitmaken. In de kabinetsreactie op het eindrapport van de commissie zullen we vervolgens concreet uitgewerkte voorstellen doen, om zo snel mogelijk in het nieuwe jaar ook werkelijk resultaat te boeken.

Vraag van het lid **Dijkstal** (VVD)

Heroverweging SPAK vanwege vacatures aan de onderkant. Pleidooi voor het omzetten van de SPAK in een verhoging van het AKF of bijvoorbeeld in een afdrachtvermindering voor oudere werknemers.

Antwoord

Ondanks de voorspoedige ontwikkeling van de werkgelegenheid is de arbeidsreserve aan de onderkant van de arbeidsmarkt nog altijd veel omvangrijker dan het aantal vacatures in dit segment. Van belang is er aan te werken dat deze arbeidsreserve in staat en bereid is om deel te nemen aan betaalde arbeid. Tal van inspanningen zijn daar al op gericht. Het kabinet stimuleert het arbeidsaanbod onder meer door een activerender inrichting van de sociale zekerheid, de sluitende aanpak in het arbeidsmarktbeleid, een verhoging van het arbeidskostenforfait en de invoer van een arbeidskorting voor werkenden in 2001.

Maar daarbij moeten de kansen voor inschakeling van deze mensen niet op het spel worden gezet door afschaffing van de SPAK. Het afschaffen van de SPAK zou de loonkosten voor laagbetaalde werknemers fors doen stijgen. Voor volwassen voltijdse werknemers op en vlak boven het wettelijk minimumloon zullen de loonkosten met zo'n 10% oplopen. Een loonkostenstijging van deze omvang zal de werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt schaden. De zeer grote benutting van het SPAK instrument indiceert ook een hoge effectiviteit.

De werkgelegenheidseffecten van de SPAK worden thans geëvalueerd. Het evaluatieonderzoek zal in oktober van dit jaar aan de Tweede Kamer worden gepresenteerd.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA)

Het kabinet kiest voor verhoging van het arbeidskostenforfait. In ieder geval wil ik graag de toezegging van de Minister-president dat een eventuele verhoging in haar geheel wordt opgenomen in de heffingskorting op arbeid die volgend jaar in werking moet treden.

Antwoord

In de plannen voor de belastingherziening 2001 stelt het kabinet voor om per 1 januari 2001 een arbeidskorting in te voeren van ca. 1535 gulden. Deze arbeidskorting wordt gefinancierd door meerdere maatregelen, waaronder de versobering van het bestaande arbeidskostenforfait, en door de beschikbare ruimte voor lastenverlichting. Het moge duidelijk zijn dat bij een verhoging van het arbeidskostenforfait per 1 januari 2000, de versobering daarvan per 1 januari 2001 in principe meer ruimte oplevert. Deze ruimte kan worden aangewend voor een verdere verhoging van de arbeidskorting. Een dergelijk voorstel kan bij de behandeling van de betreffende wetsvoorstellen aan de orde komen. Wel moet worden opgemerkt dat de inkomenseffecten van de belastingherziening integraal moeten worden bezien. Vanuit de Kamer is daarbij onder meer extra aandacht gevraagd voor de positie van de middeninkomens. De komende tijd zal moeten worden bekeken in welke mate de wensen van de Kamer verenigbaar zijn met de voorstellen van het kabinet en met de beschikbare budgettaire ruimte.

Vraag van het lid **Dijkstal** (VVD)

Moet er niet meer controle komen op het teruggeleiden van inactieven naar de arbeidsmarkt, ook mede in het kader van fraudebestrijding sociale zekerheid?

Antwoord

Het kabinet doet er alles aan om inactieven terug te geleiden naar de arbeidsmarkt. Het gaat daarbij vooral om alle inspanningen van het kabinet bij het activerend arbeidsmarktbeleid.
Minister De Vries en Staatssecretaris Hoogervorst van SZW hebben hierover recent een uitvoerige nota naar de Kamer gezonden. Natuurlijk zal hierbij ook aandacht moeten zijn voor de controle of men zich voldoende inspant om weer een plek op de arbeidsmarkt te vinden.

De werkzoekende heeft hierbij uitdrukkelijk een eigen verantwoordelijkheid. Als de uitkeringsinstantie constateert dat hij of zij zich onvoldoende inspant, staat het sanctie-instrument ter beschikking. Met de Wet Boeten en Maatregelen beschikken de uitkeringsinstanties over voldoende middelen om dit effectief te kunnen toepassen. De Kamer is over de uitvoering van deze wet onlangs geïnformeerd door Staatssecretaris Hoogervorst.

Vraag van het lid **Melkert** (PvdA)

Waarom de premies in 2000 verhogen ten behoeve van de vermogensinhaal die al is gerealiseerd?

Antwoord

– De regering streeft er naar om de vermogens van de sociale fondsen uiterlijk aan het eind van 2000 op het niveau van de voorgeschreven normvermogens te hebben.
– Inderdaad zijn bij een aantal sociale fondsen de vermogens naar verwachting al aan het eind van 1999 op orde. Dit betekent dat voor deze fondsen de premies al in 2000 weer op een lastendekkend en dus lager niveau kunnen worden vastgesteld.
– Bij een aantal fondsen is echter eind 1999 nog steeds sprake van een vermogenstekort. De premies voor deze fondsen kunnen dus niet naar beneden. Bij de ziekenfondsen is zelfs sprake van een premieverhoging.
– Het voorgestelde premiebeeld voor 2000 moet verder worden gezien in het licht van het gewenste algehele lasten- en inkomensbeeld voor 2000. Daarvoor worden in 2000 de premies voor het AWF-fonds boven kostendekkend niveau vastgesteld.

Vraag van het lid **Marijnissen** (SP)

De SP houdt een pleidooi voor een einde-eeuw-uitkering van 1000 gulden belastingvrij voor de arme huishoudens. Dit lost volgens de SP een serieus millenniumprobleem op.

Antwoord

Het kabinet richt zijn beleid niet alleen op het einde van de eeuw maar wil ieder jaar een rechtvaardig inkomensbeleid. Het kabinet vindt vanwege de thans voorgestelde inkomenspolitieke maatregelen een einde-eeuw-uitkering niet nodig.

Vraag van het lid **Van Dijke** (RPF)

Met het oog op de positie van kwetsbare groepen stelt de heer Van Dijke een debat voor over hoe mensen minder afhankelijk te maken van verschillende loketten. Hij vraagt hierbij om een reactie van het kabinet.

Antwoord

Veel gemeenten hebben hun inkomensondersteunende regelingen geïntegreerd. Daarnaast wordt in de follow-up van de commissie Derksen nagegaan hoe de uitvoering van de landelijke inkomensafhankelijke regelingen kan worden vereenvoudigd.

Vraag van het lid **Dijkstal** (VVD)

Zouden wij niet af moeten stappen van het algemeen verbindend verklaren van cao-afspraken die strijdig zijn met het algemeen belang (algemene beleidsdoelen)?

Antwoord

Een verzoek om algemeen verbindend verklaren van een cao wordt niet gehonoreerd in geval sprake is van strijdigheid met de wet of het algemeen belang.

Aanvullingen op wettelijk geregelde minimum aanspraken zijn een legitiem onderdeel van de arbeidsvoorwaarden zoals die in cao's worden overeengekomen. Het overleg en het maken van afspraken daarover is het terrein en de verantwoordelijkheid van sociale partners. De erkenning van die verantwoordelijkheid en het vertrouwen dat die ook wordt waar gemaakt is de basis van het overleg van de overheid met sociale partners, waarin over en weer zaken aan de orde worden gesteld die aandacht verdienen en inzet vragen.

Vragen van de leden **Dijkstal** (VVD) en **Van Dijke** (RPF)

Een beperking van VUT-regelingen is gewenst. Wil de regering aangeven of een versnelling van het afschaffen van VUT-regelingen mogelijk is, bijvoorbeeld door de fiscale faciliëring versneld af te schaffen? In ditzelfde kader is premiedifferentiatie WW genoemd om de arbeidsparticipatie van oudere werknemers te bevorderen. Hoe staat het hiermee?

Het beleid is onvoldoende om de werkgelegenheid onder ouderen substantieel te verbeteren. Durft het kabinet ook na te rekenen doelen te stellen? En welke zijn dit dan?

Antwoord

Het kabinet heeft in de adviesaanvraag van 12 mei aan de SER een analyse gepresenteerd van het probleem van de lage arbeidsmarktparticipatie van ouderen. In die adviesaanvraag die u in afschrift hebt ontvangen maakt het kabinet duidelijk welke inspanningen er nodig zijn om de arbeidsmarktparticipatie op het huidige niveau te houden in tijden van de vergrijzing.

Daarnaast worden een aantal, sterk uiteenlopende, opties genoemd die als doel hebben ouderen in staat te stellen langer door te werken, het door werken aantrekkelijker te maken, het voorkomen van voortijdig en onvrijwillig verlaten van de arrbeidsmarkt en het mogelijk maken dat ouderen die nu niet deelnemen weer terugkeren naar de arbeidsmarkt. Binnen de SER wordt hard gewerkt aan het opstellen van het advies dat naar verwachting in november zal worden vastgesteld. Het kabinet is voornemens een reactie op dit advies met grote voortvarendheid ter hand te nemen.

Vraag van het lid **Dijkstal** (VVD)

Kan de overheid misschien verder gaan met de FLO-regeling?

Antwoord

De regeling Functioneel Leeftijds Ontslag (FLO) voorziet in de mogelijkheid tot vervroegd uittreden bij zwaar werk. Vanuit de gedachte de arbeidsdeelname te vergroten is in het Regeerakkoord afgesproken dat de regeling versoberd zou worden. Bij de CAO's van het Rijk en Politie zijn met de sociale partners afspraken gemaakt die op termijn leiden tot een versobering van de voorzieningen waardoor mensen langer aan het werk zullen blijven. Voor veranderingen en wijzigingen van de FLO-regeling is overigens uitdrukkelijke overeenstemming van de sociale partners vereist.